

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 23.2.2007
KOM(2007) 66 lõplik

KOMISJONI ARUANNE

**eelarvapädevatele institutsioonidele üldeelarvest kaetud tagatiste kohta
sisuga 30. juuni 2006**

{SEK(2007) 241}

SISUKORD

Esimene osa. Sündmused, riskiolukord ning eelarvetagatiste kasutamine pärast 31. detsembril 2005 esitatud aruannet.....		3
1.	Sissejuhatus: tehingute liigid	3
2.	Sündmused pärast 31. detsembril 2005 esitatud aruannet	3
3.	Riskiolukord.....	4
3.1.	Tagastamata kapital 30. juunil 2006	4
3.2.	Ühenduse eelarvest kaetav maksimaalne aastane risk: rahastatud tehingud seisuga 30. juuni 2006 (vt lisas esitatud tabel A2)	5
3.3.	Ühenduse eelarvest kaetav maksimaalne teoreetiline aastane risk: väljamaksed ja kavandatud tehingud seisuga 30. juuni 2006 (vt lisas esitatud tabel A3)	5
4.	Eelarvetagatiste kasutamine	5
4.1.	Väljamaksed sularahavarudest.....	5
4.2.	Tagatisfondi kasutamine	5
5.	Ühenduse teoreetilise laenamise ja laenude tagamise võime analüüs kolmandate riikide puhul	6
6.	Tagatisfondi olukord seisuga 30. juuni 2006	6
7.	Suhteline kredidivõime	7
Teine osa. Riskide hindamine: kõige olulisemaid laene saavate kolmandate riikide majanduse ja rahanduse olukord		8
1.	Sissejuhatus.....	8
2.	Ühinevad riigid	8
3.	Kandidaatriigid.....	8
4.	Potentsiaalsed kandidaatriigid.....	9
5.	Uued sõltumatud riigid.....	10
6.	Muud kolmandad riigid.....	10

Esimene osa. Sündmused, riskiolukord ning eelarvetagatiste kasutamine pärast 31. detsembril 2005 esitatud aruannet¹

1. SISSEJUHATUS: TEHINGUTE LIIGID

Euroopa Liidu eelarvest kaetavad riskid tulenevad mitmesugustest laenu- ja tagatistehingutest, mida saab jaotada kahte rühma: Euroopa ühenduste antavad makromajanduslikke eesmärke teenivad laenud, st makromajandusliku finantsabi laenud kolmandatele riikidele, ning mikromajanduslikke eesmärke teenivad laenud (Euratom ja Euroopa Investeerimispanka (EIP) laenud² kolmandatele riikidele). Liikmesriikide praegused riskid tulenevad enne ühinemist väljamakstud laenudest.

2. SÜNDMUSED PÄRAST 31. DETSEMBRIL 2005 ESITATUD ARUANNET

Kolmandatele riikidele laenudena antava makromajandusliku abi kohta ei võetud vastu uut nõukogu otsust. Kehtivate otsuste alusel maksti Bosniale ja Hertsegoviinale välja 10 miljoni euro suurune laen ja seejärel Albaaniale 9 miljoni euro suurune laen.

2006. aasta esimesel poolel toetusi ei makstud.

Euratomiga seoses maksti kehtivate otsuste alusel Bulgaariale (Kozloduy) välja laen 17,5 miljonit eurot ja Rumeeniale (Cernavodă) 33,5 miljonit eurot, mis on nüüdseks ära kasutatud.

EIP praeguse volituse osas otsustas nõukogu 27. veebruaril 2006³ muuta otsust 2000/24/EÜ, et lisada Maldiivid hõlmatud riikide loetelusse seoses hiidlainekatastroofiga India ookeanis 2004. aasta detsembris. Lisaks sellele tegi komisjon 22. juunil 2006. aastal ettepaneku⁴ EIP uue välisvolituse kohta aastateks 2007–2013.

Uues finantsraamistiku alusel võtsid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon vastu institutsioonidevahelise kokkuleppe eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta,⁵ mis jõustub 1. jaanuaril 2007. Selle tulemusena ei piirata tulevikus selgesõnaliselt Tagatistfondi rahastamissummat, sest Tagatistfondi hakatakse rahastama 4. rubriigi (ELi ülemaailmne roll) eelarverealet, mitte erireservist nagu praegu. Kõnealuse reservi puudumise tõttu jäävad eelarvedistsipliini olulised elemendid aga endiselt alles: EIP välislaenude andmise volitust piiratakse perioodil 2007–2013 (kõnesolev nõukogu otsus esindab umbes 90% laenude kogumahust), makromajandusliku finantsabi laenude andmise üle otsustab nõukogu üksikotsustega ning Euratomi laenude ülemmäär on 4 miljardit eurot (sellest suur osa on juba kasutatud).

---

¹ Lisas on esitatud komisjoni talituste töödokument koos käesoleva aruande juurde kuuluvate üksikasjalike tabelite ja selgitavate märkustega.

² Euroopa Investeerimispanka volituste üksikasjad on esitatud lisa tabelis A1.

³ ELT L 62, 3.3.2006, lk 26.

⁴ KOM(2006)324 (lõplik), 22.6.2006.

⁵ ELT C 139, 14.6.2006, lk 1.

3. RISKIOLUKORD

Alljärgnevas riskianalüüsis on kasutatud traditsioonilisi tagastamata kapitali, maksimaalse aastase riski ja ühenduse eelarvest kaetava maksimaalse teoreetilise aastase riski näitajaid (metoodikat on lähemalt selgitatud komisjoni talituste töödokumendis). Üksikasjalikud andmed on esitatud lisa tabelites A1, A2 ja A3.

3.1. Tagastamata kapital 30. juunil 2006

Kogurisk jõudis 2006. aasta 30. juuniks 16 089 miljoni euroni; võrdluseks: 31. detsembril 2005 oli see 16 521 miljonit eurot.

Järgmises tabelis on esitatud tehingud, mis on pärast eelmist aruannet mõjutanud tagastamata kapitali summat.

Tabel 1: Tagastamata kapital 30. juunil 2006*	miljonites eurodes (ümardatud)
Tagastamata summa 31. detsembril 2005	16 521
Laenu tagasimaksud	
Euratom	0
Makromajanduslik finantsabi	-31
EIP	-1051
Väljaantud laenud	
Euratom	51
Makromajanduslik finantsabi	19
EIP	1017
Euro ja muude valuutade vahetuskursi erinevused	-437
Tagastamata summa 30. juunil 2006	16 089

* Kõik tagatud laenud (liikmesriigid ja kolmandad riigid), välja arvatud saadaolevad tasumata intressid ja tähtaja ületanud maksed.

Liikmesriikide tehingute tagastamata kapital seisuga 30. juuni 2006 oli 2801 miljonit eurot; võrdluseks: 31. detsembril 2005 oli see 2966 miljonit eurot.

Kolmandate riikide tehingute tagastamata kapital seisuga 30. juuni 2006 oli 13 288 miljonit eurot; võrdluseks: 31. detsembril 2005 oli see 13 554 miljonit eurot.

3.2. Ühenduse eelarvest kaetav maksimaalne aastane risk:⁶ rahastatud tehingud seisuga 30. juuni 2006 (vt lisas esitatud tabel A2)

- 2006. aasta teisel poolel on maksimaalne aastase riski kogusumma 1258 miljonit eurot.
- Liikmesriikide riskisumma on 397 miljonit eurot.
- Kolmandate riikide riskisumma on 861 miljonit eurot.

3.3. Ühenduse eelarvest kaetav maksimaalne teoreetiline aastane risk:⁷ väljamaksed ja kavandatud tehingud seisuga 30. juuni 2006 (vt lisas esitatud tabel A3)⁸

- 2006. aasta teisel poolel on maksimaalne teoreetiline riskisumma 1323 miljonit eurot ning teatavatel eeldustel põhineva hinnangu kohaselt tõuseb see 2014. aastaks 2664 miljoni euroni.
- Maksimaalne teoreetiline risk liikmesriikide puhul on 2006. aasta teisel poolel 397 miljonit eurot. Hinnangu kohaselt langeb see 2014. aastaks 168 miljoni euroni.
- Kolmandate riikide puhul on see 2006. aasta teisel poolel 926 miljonit eurot. Hinnangu kohaselt tõuseb risk 2014. aastaks 2496 miljoni euroni.

4. EELARVETAGATISTE KASUTAMINE

4.1. Väljamaksed sularahavarudest

Komisjon kasutab sularahavarusid⁹ eesmärgiga vältida viivitusi ja neist tulenevaid kulutusi laenu tehingute teenindamisel, kui võlgnik hilineb komisjonile makse tegemisega.

4.2. Tagatisfondi kasutamine

Nõukogu 31. oktoobri 1994. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 2728/94 (koos hilisemate muudatustega) asutati välistegevuse tagatisfond. Kui ühenduse antud või tagatud laenu saaja (kolmandad riigid) hilineb makse teostamisega, kasutatakse maksmata summa katmiseks tagatisfondi kolme kuu jooksul, alates kuupäevast, mil makse tuleb tasuda.¹⁰

2006. aasta esimesel poolel tagatisfondi ei kasutatud, sest kõnealuste laenude puhul hilinemist ei esinenud.

---

⁶ Tehnilise termini „maksimaalne aastane risk“ selgitus on esitatud lisa punktis 1.

⁷ Tehnilise termini „maksimaalne teoreetiline aastane risk“ selgitus on esitatud lisa punktis 1.

⁸ Maksimaalse aastase riski puhul arvestatakse laenusummasid, mis tuleb välja maksta kehtiva finantsperspektiivi alusel, kuna otsust EIP volituse kohta aastateks 2007–2013 ei ole veel tehtud.

⁹ Vastavalt nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 (millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom, koos hilisemate muudatustega) artiklile 12.

¹⁰ Täpsema teabe saamiseks vt lisa punkt 2.5.

5. ÜHENDUSE TEOREETILISE LAENAMISE JA LAENUDE TAGAMISE VÕIME ANALÜÜS KOLMANDATE RIIKIDE PUHUL

Tegelikuses piirab tagatisfondi mehhanism ühenduse laenamise ja laenude tagamise võimalusi kolmandate riikide puhul, sest fondi rahastamiseks ettenähtud vahendid on piiratud kehtivates finantsperspektiivides tagatisreservile ettenähtud summadega.¹¹

Lisa tabelis A4 on esitatud hinnang, milline on tagatisfondi määruse kohaselt ühenduse võime anda laene kolmandatele riikidele 2006. aastal. Arvutusmeetod ja viited õigusaktidele on üksikasjalikumalt esitatud lisas.

Tabelis 2 on näidatud, et kolmandatele riikidele väljaantud laenude ja laenutagatiste summa 30. juunil 2006 oli 13 421 miljonit eurot.

1. Tagastamata kapital, EÜ (makromajanduslik finantsabi), Euratom	1504
2. Tagastamata kapital, EIP	11 784
3. Saadaolevad tasumata intressid ¹	133
Saadaolev summa ² seisuga 30. juuni 2006	13 421

¹ Saadaolevad tasumata intressid tagatisfondi asutamismääruse tähenduses.

² Tähtjaks tasumata makseid ja viivist ei ole arvestatud saadaolevasse summasse, mida kaetakse fondist; need on esitatud eraldi punktis 6.

Fondi vahendite ja kapitalikohustuste kogusumma vaheline suhe fondi asutamismääruses määratletud tähenduses oli 9,85%, mis on kõrgem määruses nr 1149/1999 (millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 2728/94, millega asutatakse välistegevuse tagatisfond) sätestatud 9% suuruselt sihtväärtusest. Eeskirjades on sätestatud, et aasta lõpus makstakse ülejääk Euroopa Liidu üldeelarve tulutabeli erirubriiki tagasi.

6. TAGATISFONDI OLUKORD SEISUGA 30. JUUNI 2006

30. juunil 2006 oli tagatisfondi suurus 1321,33 miljonit eurot. 2006. aasta esimesel poolel registreeriti järgmised liikumised:

- 24,8 miljonit eurot puhastulu fondi varadest tehtud investeeringutelt seisuga 30. juuni 2006.

2006. aasta esimesel poolel maksevõlgu ei tagastatud.

¹¹ 2000.–2006. aasta finantsperspektiivis ettenähtud aastane summa on 200 miljonit eurot 1999. aasta hindades; 2006. aastal oli see summa 229 miljonit eurot.

Kokku oli 30. juuniks 2006 viiviseid, see tähendab Argentina Vabariigi leppetrahvi viiviseid 1 718 493,12 USA dollarit, millest fondi tuleb tagastada veel 1 448 433,44 USA dollarit (mis võrdub 1 139 332,53 euroga). Kõnealune summa tuleb maksta EIP-le.

7. SUHTELINE KREDIIVÕIME

Seisuga 30. juuni 2006 hinnatakse fondi väärtuse (1321,33 miljonit eurot) ja kolmandatele riikidele 2006. aastal antud laenude (926 miljonit eurot) maksimaalse teoreetilise aastase riski suhet 71%-le (vt lisa tabel A3).¹²

---

¹² Tabelis A3 esitatud maksimaalse teoreetilise aastase riski hinnanguline tase 2006. aastal viitab ainult 2006. aasta teisele poolele. Võrreldavuse huvides on kõnealune summa eespool esitatud võrdluses tasendatud 12 kuud kestvale perioodile.

Teine osa. Riskide hindamine: kõige olulisemaid laene saavate kolmandate riikide majanduse ja rahanduse olukord

1. SISSEJUHATUS

Esimeses osas esitatud andmed iseloomustavad üldeelarvest kaetud riski kvantitatiivset külge. Ent riski tuleks hinnata ka sisulisest küljest, arvestades tehingu liiki ja laenuvõtja olukorda. Riigi riskihinnangu tabelid on esitatud eraldi komisjoni talituste töödokumendis.¹³ Allpool on esitatud kõnealuse analüüsi lühikokkuvõte.

2. ÜHINEVAD RIIGID

2006. aasta esimesel poolel kiirenes **Bulgaaria** SKT kasv 6,1%-ni (2005. aastal oli see 5,5%). Seda peamiselt tänu väga suurele kapitali kogumahutusele põhivarasse, mis kasvas rohkem kui 20%, ning eratarbimise jätkuvalt kiirele kasvule. Jooksevkonto puudujääk suurenes veelgi, 13,9%-ni SKTst, seda peamiselt teenuste bilansi väiksema ülejäägi ning välismaalt saadud jooksvate ülekannete vähenemise tõttu. Kaupade ekspordi kasv ületas 2006. aasta esimesel poolel impordi kasvu, sellest aga ei piisanud, et takistada kaubandusbilansi puudujäägi vähest edasist kasvu. Nagu ka 2005. aastal, kattis välismaiste otseste netoinvesteeringute juurdevool peaaegu täielikult jooksevkonto puudujäägi.

Rumeenias taastus SKT kasv 2006. aasta esimesel poolel 7,4% võrra, olles 2005. aastal peamiselt ulatuslike üleujutuste ja tööstusliku tootmise aktiivsust vähendanud struktuurimuutuste kahjuliku mõju tõttu aeglustunud 4,1%-ni. Majanduskasv oli 2006. aasta esimesel poolel küllaltki tasakaalus; kodumajapidamiste tarbimine kasvas 11,8% ja investeeringud 11,9%. Deflatsiooniprotsess oli 2006. aastal oodatust kiirem ning THI aastane juurdekasv vähenes 2005. aasta lõpu 8,6%-ga võrreldes septembriks 5,5%-ni. 2006. aasta jooksul suurenes jooksevkonto puudujääk veelgi, suurenedes 2005. aastal teatatud 8,7%-st SKTst 2006. aasta juulis 9,6%-ni, seda peamiselt välismaiste otseinvesteeringute juurdevoolu (need katsid rohkem kui 70% puudujäägist), erasektori laenude ning portfelliinvesteeringute tõttu. Riigi välisvõlg kasvas 2006. aasta esimesel poolel umbes 5 miljardi euro võrra peamiselt erasektori lühiajaliste välisvõlgade kiire kasvu tõttu, kuid langes seejärel mõnevõrra, umbes 37%-ni SKTst.

3. KANDIDAATRIIGID

Türgis ulatus reaalse SKT aastane kasv 2006. aasta esimesel poolel 7%-ni, võrdluseks: 2005. aastal oli see 7,4%. Eeldatakse, et 2006. aastal on kasv 5–6% piires. Jooksevkonto puudujääk ulatus 2005. aastal 6,2%-ni SKTst ning 2006. oodatakse selle stabiliseerumist suures osas tänu hindade ja kulude konkurentsivõime paranemisele pärast liiri kursi langust 2006. aasta mais-juunis. Välismaiste otseste brutoinvesteeringute juurdevool ulatus 2005. aastal ja 2006.

---

¹³ SEK(2007) 241.

aasta esimesel poolel 3%-ni SKTst ning kattis seega umbes poole jooksevkonto puudujäägist. Riigi välisvõlg ulatus 2005. aasta lõpus umbes 40%-ni SKTst.

Endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis aeglustus SKT kasv 2006. aasta esimesel poolel 2,6%-ni (tegelik), võrdluseks: eelmise aasta samal perioodil oli see 3,8%. Aeglustumise peamine põhjus oli tööstustoodangu ja ehitustegevuse vähenemine. Peamised majandusnäitajad viitavad aga tööstustoodangu märkimisväärsele kasvule 2006. aasta kolmandas kvartalis, mistõttu SKT üldine kasv võib 2006. aastal ulatuda ligi 4%-ni. Jooksevkonto puudujääk paranes 2005. aastal oluliselt, mil paremad kaubandustulemused ja töötajate rahaülekannete suurem juurdevool vähendas puudujääki 7,7%-lt SKTst 2004. aastal 1,4%-ni SKTst 2005. aastal. 2006. aastal oodatakse jooksevkonto puudujäägi kasvu 2–3%-ni SKTst. Välismaiste otseste brutoinvesteeringute juurdevool oli 2005. aastal 1,7% SKTst, kuid kasvas 2006. aasta esimesel poolel järsult umbes 6%-ni SKTst erastamisega seotud otseste välisinvesteeringute olulise juurdevoolu tõttu. Riigi välisvõlg ulatus 2005. aasta lõpus 47%-ni SKTst.

4. POTENTIAALSSED KANDIDAATRIIGID

Albaanias ulatus SKT aastane kasv 2005. aastal 5,5%-ni (tegelik). Jooksevkonto puudujääk (ametlikud ülekanded kaasa arvatud) ulatus 2005. aastal 6,9%-ni SKTst. Kaubandusbilansi puudujääk püsis 2005. aastal tasemel 24,1% SKTst ning kasvas 2006. aasta esimesel viiel kuul veelgi, 18%-ni aasta arvestuses. Välismaiste otseste brutoinvesteeringute juurdevool ulatus 2005. aastal 3,1%-ni SKTst ning riigi välisvõlg oli 2005. aasta lõpus 17,6% SKTst. Riigi koguvõlg langes 2005. aastal 55,3%-ni SKTst.

Bosnias ja Hertsegoviinas ulatus SKT aastane kasv 2005. aastal 5,5%-ni (tegelik). Eeldatakse, et kasv püsib 2006. aastal samuti ligikaudu 5% piires. Jooksevkonto puudujääk suurenes 2005. aastal 22,5%-ni SKTst, kajastades osaliselt käibemaksu kehtestamist impordile. 2006. aasta esimesel poolel vähenes jooksevkonto puudujääk taas ning see jääb aasta lõpuks eeldatavalt 20% tasemele. Välismaiste otseste brutoinvesteeringute juurdevool ulatus 2005. aastal 3,2%-ni SKTst. Riigi välisvõlg oli 2005. aasta lõpus 30% SKTst, erasektori välisvõlg aga ulatus hinnangute kohaselt samuti umbes 30%-ni SKTst.

Serbias ulatus SKT aastane kasv 2005. aastal 6,3%-ni (tegelik). 2006. aasta esimeses kvartalis jätkus kasv samal 6,3% tasemel. Jooksevkonto puudujääk jõudis 2005. aastal 9,8%-ni SKTst. 2006. aasta jooksul kasvas see veelgi. Välismaiste otseste brutoinvesteeringute juurdevool ulatus 2005. aastal 6,1%-ni SKTst ning riigi välisvõlg oli 2006. aasta juuli lõpus 66% SKTst. Riigivõlg vähenes pärast Pariisi Klubi 600 miljoni euro suuruse võla mahakandmist seoses Rahvusvahelise Valuutafondi hiljutise programmi eduka lõpuleviimisega 2006. aasta veebruaris.

Montenegros ulatus SKT aastane kasv 2005. aastal 4,1%-ni (tegelik). 2006. aasta esimesel poolel kiirenes kasv 6,5%-ni. Jooksevkonto puudujääk oli 2005. aastal 12,2% SKTst. 2006. aasta jooksul kasvas see veelgi. Välismaiste otseste brutoinvesteeringute juurdevool ulatus 2005. aastal 22,8%-ni SKTst ning riigi välisvõlg oli 2005. aasta lõpus 42,6% SKTst. 2006. aasta juulis jõudis Montenegro Serbiaga kokkuleppele endise riikide ühenduse likvideerimise järgses finantsõiguste ja -kohustuste jaotumises. Kokkuleppega kinnitati varasemaid prognoose võlatasemetega kohta.

5. UUED SÕLTUMATUD RIIGID

Gruusias näib majanduskasv vaatamata välistele löökidele olevat jätkuvalt paindlik; pärast väga suurt, 9,3%-list majanduskasvu 2005. aastal jõudis inflatsioon 2006. aasta keskel 14,5%-lisele tipptasemele ning majanduspoliitika peamine ülesanne on tuua inflatsioon taas vähem kui 10% tasemele. Kaubandusbilanss halvenes ning selle prognoositav tase on 19% SKTst (2005. aastal 14,6%). Remiteerimiste ja ametlike ülekannete kasv leevendab mõju jooksevkontole, mille puudjääk on sel aastal eeldatavalt siiski 10% SKTst (2005. aastal 5,4%). Tänu headele majandustulemustele on Gruusia riigi välisvõlg kiiresti vähenenud umbes 23%-ni SKTst (2005. aastal 27%).

Ukraina majandus näib olevat nafta ja gaasi impordihindade tõusuga kiiresti kohanenud ning 2006. aasta esimesel poolel majanduskasv taastus (aastane kasv 5,5% võrrelduna 2005. aasta 2,6%-iga). Jooksevkonto negatiivseks muutumine on seotud Ukraina peamise eksporditavate ehk terase turul toimunud arenguga. Ukraina riigi välisvõlg langes 12,5%-ni SKTst (2005. aastal 15,3%), samas kui erasektori parem juurdepääs välismaistele kapitaliturgudele hoiab koguvälisvõlga ligikaudsel tasemel, mis on 45% SKTst. Kõrgemad tootjahinnad ei ole veel mõjutanud tarbijahindu, mille tõus vähenes 2006. aasta keskel taas 10% tasemest madalamale. Augustis kinnitas Standard & Poors aga Ukraina riigi pikaajalist krediitireitingut BB-, mida toetas eelkõige madal võlgade tase.

Moldova SKT kasv, mis 2005. aastal ületas 7% taseme, väheneb eelduste kohaselt 2006. aastal 3%-ni. Selle põhjuseks on Moldova majandust väljastpoolt mõjutanud tugevad löögid: Venemaalt imporditava maagaasi hinna kahekordistumine ning Moldovale kehtestatud veiniekspordikeeld. 2006. aastaks prognoositakse, et kaubandusbilansi puudujääk ületab 50% ja jooksevkonto puudujääk 10% SKTst. Sel aastal oodatakse ka inflatsiooni taastumist 12% ületavale tasemele. Moldova välise majanduskeskkonna halvenemine langeb kokku ajaga, mil riik on viimaks suutnud restructureerida Pariisi Klubi võla ja valmis oma välisvõlga järkjärgult vähendada.

Tadžikistani majanduskasv on 2005.–2006. aastal olnud suur, 7–8%. Riigieelarve, milles kolmel järjestikusel aastal (2003–2005) esines ülejääk, langeb prognooside kohaselt 2006. aastal mõõdukasse puudujääki. Tänu edukale kahepoolsele võlakokkuleppele Tadžikistani suurima võlausaldaja Venemaaga langes välisvõlg 2005. aastal alla 40% SKTst. Kasvava kaubandusbilansi puudujäägi (2004. aastal 7% SKTst, 2005. aastal 12% SKTst ning 2006. aastal prognooside kohaselt rohkem kui 16% SKTst) korvab suures osas välismaiste remiteerimiste kiire kasv. Selle tulemusena oodatakse 2006. aastal jooksevkonto puudujäägi mõõdukat kasvu (2005. aasta 3,6% tasemelt kuni umbes 4,5% tasemele). Riigi reservid jäävad suhteliselt väikeseks, võrreldes pisut vähem kui kahe kuu impordi maksumusega. Rahvusvahelise Valuutafondi vaesuse vähendamist ja kasvu hõlbustamist käsitleva lepingu tingimused täideti edukalt 2006. aasta alguses. Ametiasutused on alustanud ettevalmistusi järgmise samalaadse lepingu sõlmimiseks.

6. MUUD KOLMANDAD RIIGID

Alžeerias toimus 2005. aastal suur poliitiline murrang – president Bouteflika tegi ettepaneku lõpetada 1990. aastate „rahvuslik tragöödia“ ning rõhutas vajadust majanduskasvu järele. Naftahindade rekordtase on toonud Alžeeria majandusele enneolematu stabiilsuse ja õitsengu ning andnud samas hiilgava reformimisvõimaluse. Valitsuse 60 miljardi USA dollari suuruse eelarvega kulutuste programm, mis on suunatud infrastruktuurile, elamuehitusele, haridusele

ja kutseõppele, peaks aitama muuta pikaajalise kasvu jätkusuutlikuks. Vaatamata aga pangandussektori liberaliseerimisele 1990. aastatel, on Alžeeria finantsturg seni väga vähe arenenud. Lisaks sellele on Alžeeria Börs, kus kaubeldakse ainult kolme aktsiaga ja mille turukapitalisatsioon on 1,4 miljardit dollarit, endiselt noor turg. Alžeeria kavatsus liituda Maailma Kaubandusorganisatsiooniga ning ELi assotsiatsioonilepingu jõustumine annavad selgelt märku Alžeeria suundumisest vabade turgude ja vabakaubanduse poole. Viimastel aastatel algatatud reformimisprotsessi kindlustamine ja kiirendamine näib nüüd olevat riigi peamine ülesanne.

Jordaania majandus jätkas 2006. aastal tugevat kasvu; 2006. aasta esimeses kvartalis oli reaalse SKT kasv 6,7%. Tööpuuduse tase on endiselt kõrge (2005. aastal 15,7%). 2006. aastal oodatakse inflatsiooni kasvu 6,3%-ni (2005. aastal oli kõnealune number 3,8%). Ametiasutused on 2005. ja 2006. aastal tõhustanud riigieelarve kohandamist, et vähendada eelarve puudujääki (v.a toetused) 6,6%-ni SKTst (2005. aastal oli see 10,1% SKTst). Väline jooksevkonto puudujääk (koos toetustega) kasvab 2006. aastal eeldatavalt 20,7%-ni SKTst (võrreldes 2005. aasta 18,2%-ga ning 2003. aasta 11,6%-lise ülejäägiga). Ehkki kaupade ekspordi kasv oli endiselt suur, kasvas kaubandusbilansi puudujääk 2005. aastal impordi olulise kasvu tõttu, mis kajastas kodumaise nõudluse suurt kasvu, kõrgemaid nafta hindu ja impordi suurt osakaalu ekspordis, 38,8%-ni SKTst (2004. aastal 29,6%). Jooksevkonto puudujääki rahastasid endiselt kapitali sissevool, sealhulgas välismaised otseinvesteeringud, remiteerimised ning peamiselt sama piirkonna portfelliinvesteeringute juurdevool. Samas eeldatakse, et pärast aastaid kestnud langust tugevneb taas tegelik kehtiv vahetuskurs.

Brasiilia majanduskasv on 2006. aastal prognooside kohaselt 3,5% ning inflatsioon langes alates inflatsiooni kontrollimist käsitlevate eeskirjade vastuvõtmisest madalaimale tasemele. Ekspordi suure kasvu ning kaupade hinnatõusu tulemusena on tekkinud riigi jooksevkonto oluline ülejääk (2006. aastal ennustuste kohaselt 1,1% SKTst). Välisvõla ja SKT suhe on vähenenud ning langeb prognooside kohaselt veelgi, jõudes 2006. aasta lõpuks 21,1% tasemele. Riigi välisvõla vähendamisel tehtud jõupingutused on vilja kandmas. Kaks juhtivad reitinguagentuuri on Brasiilia riigi krediitdireitingut alates 2006. aasta veebruarist tõstnud ning intressipreemiad on kõigi aegade madalaimal tasemel. Vaatamata riigivõla edukale haldamisele jääb Brasiilia siiski vastuvõtlikuks välistele ohtudele. Riigivõlg on endiselt üle 50% ja seda mõjutavad tugevalt suhteliselt lühikeste keskmiste tähtaegadega intressimäärade kõikumised.

Argentina majanduselt oodatakse 2005. aastal 9,2%-list kasvu. 2007. aasta lõpuks oodatakse inflatsiooni tõusu 12% tasemele. Tugev majandus on oluliselt parandanud riigi rahandust; esmane ülejääk ulatub 2005. aastal prognooside kohaselt umbes 4,5%-ni SKTst. Pangandussektor on järk-järgult taastumas, kuid siiski veel nõrk. Jätkuvalt valitseb ebakindlus õigusraamistiku ning riigi kommunaalteenuste alase poliitika osas, mis vähendab välisinvestorite usaldust. Lisaks sellele ei näi asjaolu, et pärast oma võlgade tasumist Rahvusvahelise Valuutafondile 2005. aasta detsembris ei vaja riik enam Rahvusvahelise Valuutafondi abi, aitavat kaasa pikaajaliste ohtude ohjamisele suunatud struktuurireformide edule. Argentiina on endiselt võlgu EIP-le ega ole suutnud tasuda leppetrahvi viivist (1,7 miljonit USA dollarit) Argentina finantskriisi algusaegadest pärit valitsuse võlgnevustelt.